

SIGNUM

UDRUGA ZA PROMICANJE POVIJESTI, UMJETNOSTI I TEHNIČKE KULTURE

www.signum-laudis.com

LAUDIS

★ „**Signum Laudis,** **udruge za promicanje povijesti, umjetnosti i tehničke kulture**”

★ OSNOVNI PODACI O UDRUZI (*iz statuta Udruge*):

Naziv udruge je: „Signum Laudis, udruga za promicanje povijesti, umjetnosti i tehničke kulture”
Naziv udruge u prijevodu na Engleski jezik: „Signum Laudis, Association for History, Art and Technical Culture Promotion”

Skraćeni naziv udruge je: „Udruga Signum Laudis”

Skraćeni naziv udruge na Engleskom je: „Signum Laudis Association”

Matični broj: 2508702

OIB: 03034471567

IBAN: HR81 2390 0011 1003 7039 0

Adresa sjedišta udruge: **HR-10000 Zagreb, Mihanovićeva ul. 40**

Tel./fax.: +385 - 1 - 48 56 917

E-mail: info@ignum-laudis.com

web stranice: **www.signum-laudis.com**

★ CILJEVI I DJELATNOSTI UDRUGE (*iz statuta Udruge*):

Članak 6.

Udruga je osnovana u cilju promicanja, razvitka i unapređenja umjetnosti, tradicijskih vrijednosti, hrvatske povijesti i kulture, tehničke kulture i maketarskog hobija u Republici Hrvatskoj.

Članak 7.

Djelatnosti udruge su:

- organiziranje kreativnih radionica za izradu maketa, modela, diorama i sličnih predmeta, te organizacija izložbi, sajmova, maketarskih natjecanja i škola, skupova oživljene povijesti, obilježavanje obljetnica i drugih zbivanja;

- prikupljanje starih, tradicijskih predmeta i povijesne građe, te organiziranje projekata radi popularizacije i pravilnog vrednovanja hrvatske povijesti, posebice one najnovije, i očuvanja od zaborava uspomena na Domovinski rat;

- provođenje projekata koji potiču zanimanje za bavljenjem maketarskim hobiem u mlađoj populaciji, uz koji se veže proučavanje tehnike, povijesti i drugih društvenih i tehničkih, ali i prirodnih znanosti. Kroz animiranje i upućivanje mladih u sâm hobi, razvijanjem kreativnih i istraživačkih sposobnosti, uz razvijanje pozitivnih domoljubnih osjećaja i učenje o drugim narodima i kulturama, Udruga također pridonosi prevenciji i borbi protiv ovisnosti i stoga organizira projekte s istim ciljem.

- naklada časopisa i publikacija iz područja svoje djelatnosti.

- informiranje javnosti o projektima koje provodi Udruga, putem medija i/ili na način koji je posebno određen zasebno za svaki projekt.

- suradnja sa srodnim udrugama, muzejima i sličnim institucijama čije je djelovanje vezano za povijest (vojna povijest, militarija i sl.), umjetnost (primijenjena umjetnost, dizajn, ilustracija, fotografija i sl.), tehnička kultura (maketarstvo i sl.) i dr.

REALIZIRANI PROJEKTI UDRUGE SIGNUM LAUDIS

OLUJA
u minijaturi
izložba
maketa na temu
Domovinskog rata

http://www.signum-laudis.com/events/h_oluja.html

Autor koncepta i idejno-likovnog postava izložbe:
Tihomir Bregar

Nositelj projekta:

SIGNUM LAUDIS Udruga za promicanje povijesti, umjetnosti i tehničke kulture
HR-10000 Zagreb, Mihanovićeve ul. 40
www.signum-laudis.com

Izložbom OLUJA U MINIJATURI, mi maketari i entuzijasti, željeli smo svojim skromnim doprinosom na dostojan način pridonijeti obilježavanju veličanstvene i pobjedničke „Oslobodilačke vojnoredarstvene operacije OLUJA”. Izložbu posvećujemo svim hrvatskim braniteljima i svim stradalicima u Domovinskom ratu. Prvi postav izložbe promoviran je u gradu Kninu, 5. kolovoza 2010., na Dan pobjede, domovinske zahvalnosti i branitelja, a prigodom petnaeste godišnjice operacije „OLUJA”. Sastoji se od 25 diorama, vinjeta i maketa, u različitim uobičajenim maketarskim mjerilima. Idejno-likovnom formom i brojem izložaka asocira na 25 polja hrvatskoga grba. Petnaest maketara iz nekoliko hrvatskih gradova autori su tih izložaka. Nakon Knina, izložba gostuje u drugim hrvatskim gradovima, u istom postavu, odnosno dopunjena izlošcima i drugim sadržajima, poput predavanja, promocija, projekcija i radionica. Izložba se u listopadu i studenom 2012. godine održava u zagrebačkom Tehničkom muzeju. Devetnaest maketara iz nekoliko hrvatskih gradova autori su trideset pet maketa novog postava. Svaka maketa, izložak, rađen je prema autentičnim fotografijama i drugom dostupnom arhivskom gradivu, koji su dijelom zajedno s maketama predstavljeni u popratnom katalogu, na panoima izložbe i u projekciji fotografija koje prikazuju stupnjeve rada na maketama. Prezentirane makete nisu poglavito birane prema maketarskom natjecateljskom kriteriju, već prema tematici izložbe, povijesnoj autentičnosti, tj. sukladno odazivu autora. Pojedini su autori stoga zastupljeni više od drugih, a mnogi su uz radove ciljano izrađene za izložbu, izložili i one starije.

Ovom izložbom, popratnim katalogom, projektima koje Udruga Signum laudis priprema i projektima koje će ta izložba promovirati ili potaknuti, želimo pomoći pozitivnom vrednovanju Domovinskog rata u Hrvatskoj i u inozemstvu, promociji hrvatske povijesti, te sačuvati povijesne činjenice od zaborava ili iskrivljavanja. Inozemnim maketarima želimo približiti Domovinski rat i hrvatsku povijest. Želimo u Hrvatskoj popularizirati maketarski hobi, posebice kod mladih i djece. Stoga izložba ima i edukativan karakter. Uz poticanje interesa za povijest i razvijanje tehničke kulture i likovne kreativnosti, popularizacijom maketarskog hobija pridonosi i borbi protiv ovisnosti u mladima.

Autori izložaka:

Denis Boban, Tomislav Bošnjaković, Tihomir Bregar, Mihael Golubić, Vojislav Jereb, Jurica Jurin, Zdenko Kinjerovac, Jablanko Kranjčec, Tomislav Kušan, Zdravko Lenac, Roko Majica, Miroslav Pavlišek, Goran Pučar, Željko Pračić, Darko Prenosil, Vjekoslav Ranec, Domagoj Slijepčević, Martin Šantak, Damir Ščrbačić, Zoran Šepić i Darko Zajčić

OLUJA u minijaturi

Gradska knjižnica "Juraj Šižgorić", Šibenik,
15. rujna - 25. rujna 2010.

Kninski muzej, galerija na kninskoj tvrđavi, crkvice Sv. Barbare,
5. kolovoza - 13. rujna 2010.

OLUJA

u minijaturi

izložba

maketa na temu
Domovinskog rata

OLUJA u minijaturi

prezentacija

Katalog izložbe

56 stranica, meko ukoričeno, formata 16,5 x 23,5 cm, 160 fotografija i zemljovid
dvojezično: hrvatski/engleski

SIGNUM LAUDIS

OLUJA
u minijaturi
izložba
maketa na temu
Domovinskog rata
Tehnički muzej
ZAGREB
18. 10. - 18. 11. 2012.

Uz nositelja projekta u Zagrebu organizator:
Tehnički muzej, Zagreb

U Zagrebu izložba je ostvarena sredstvima gradskog ureda
za obrazovanje kulturu i šport Grada Zagreba

Koordinator projekta u Zagrebu za Tehnički muzej:
Neda Staklarević, dipl.ing.

Postav izložbe u Zagrebu:
Zdravko Milić, dipl.ing.arh.

Gosti i partneri:
Vojni muzej MORH-a
Memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata
Emil Smutni i Davor Curić - kolekcija militarije

OLUJA
u minijaturi
izložba
maketa na temu
Domovinskog rata

OLUJA u minijaturi

OLUJA u minijaturi

OLUJA u minijaturi

Izloženi izlošci militarije

iz kolekcija
T. Bregara, D. Curića, E. Smutnog
i Vojnog muzeja MORH-a

Izložci iz fundusa
Vojnog muzeja MORH-a

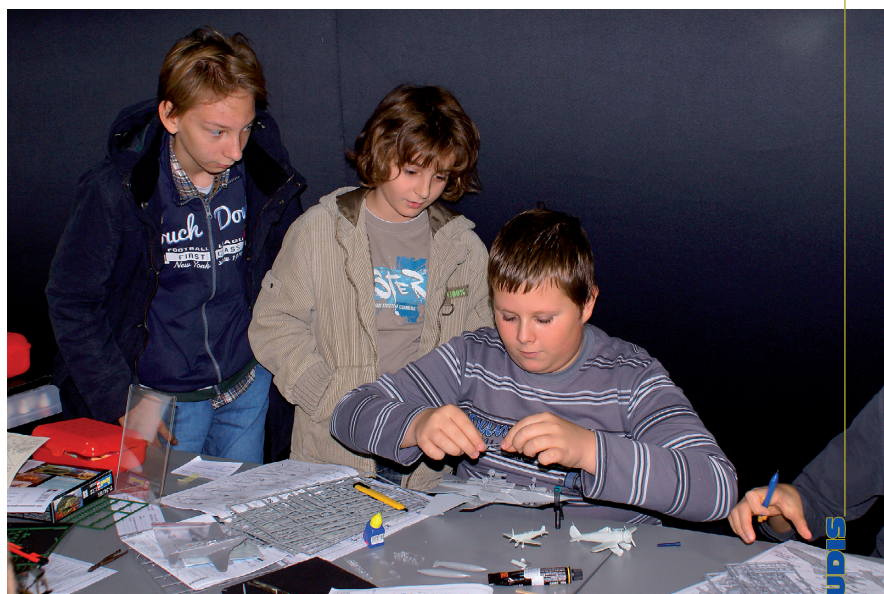

OLUJA u minijaturi

OLUJA u minijaturi

Sastavljanje makete

Uporaba zračnog kista

Bojenje makete

Za vrijeme izložbe,
po završetku radionica,
izložene makete
polaznika radionica

OLUJA u minijaturi

Nagradne igre

oglašivači i donatori

obitelj BOBAN - Zürich

distributer za Hrvatsku
www.airbrush.hr

medijski pokrovitelji

Aeronautika

HUSAR
slikovni časopis za vojnu povijest i militariju

HRVATSKI VOJNIK

Večernji list

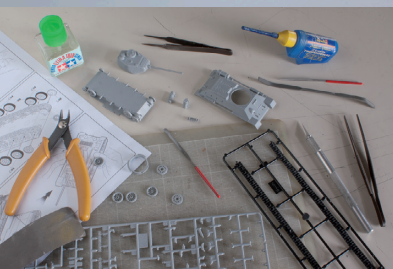

SIGNUM
UDRUGA ZA PROMICANJE
POVIJESTI, UMJETNOSTI
I TEHNIČKE KULTURE
HR-10000 Zagreb
Mihanovićeva ul. 40
www.signum-laudis.com

LAUDIS

**makete na temu
Domovinskog rata**

**jedinstveni izvorni suveniri za kolekcionare
RUČNI RAD - MAKETA - UNIKAT**

OLUJA u minijaturi

SIGNUM

NOVI EUROPSKI ČETVEROMJESEČNI ČASOPIS ZA MILITARIJU, VOJNU POVIJEST I MAKETARSTVO

LAUDIS

★ **SIGNUM LAUDIS časopis u pripremi**

- ★ **SIGNUM LAUDIS četveromjesečni je art časopis na engleskom i hrvatskom jeziku, u nakladi UDRUGE SIGNUM LAUDIS iz Zagreba.**
- ★ **Težište časopisa je na odorama, vojnoj osobnoj opremi i znakovlju, a časopis obrađuje i vojna odličja te vojne zastave.**
- ★ **Bavi se također likovnom i povijesnom dimenzijom vojne tehnike, starim oružjem, temama iz vojne povijesti i maketarstvom.**
- ★ **Časopis sadrži i recenzije maketa, recenzije literature, novosti s polja militarije, vremeplov i razne reportaže.**
- ★ **Časopis je povijesno i zemljopisno neograničen, s težištem na „egzotici“, odnosno nečemu novom i dosad neotkrivenom ili pomalo neobičnom.**
- ★ **Namijenjen je proučavateljima militarije i vojne povijesti, bilo stručnjacima ili entuzijastima, povjesničarima, filmašima, kolekcionarima, maketarima i drugima.**
- ★ **Opseg časopisa je 96 stranica u boji.**
- ★ **Bogato ilustrirani tekstovi, popraćeni ilustracijama, zemljovidima i nacrtima, te mnoštvom izvornih povijesnih i drugih fotografija.**
- ★ **Pojedina plovila, zrakoplovi ili vozila fotografski su obrađeni do detalja po tzv. maketarskom načelu “walk around”.**
- ★ **Fotografijom i crtežom popraćene su sve faze izradbe maketa.**

Bez obzira na zemljopisnu i povijesnu neograničenost, budući da je časopis hrvatski, dakle i europski, dosta težimo tekstovima iz hrvatske, odnosno srednjoeuropske, mediteranske, jugoistočno europske i balkanske povijesti. Težimo, dakle, temama o zemljama koje okružuju Hrvatsku i u sklopu kojih su Hrvati živjeli i ratovali. Otvoreni smo i za promociju drugih naroda i zemalja, osobito onih europskih, pa stoga očekujemo i suradnju sa svjetskim autorima.

★ **SIGNUM LAUDIS**

VOJNA MEDALJA ZA ZASLUGE (Militärverdienstmedaille) austrougarsko je odlikovanje koje je osnovao car Franjo Josip I. 1890. g., kao priznanje vojnim osobama koje su se isticale svojim radom u ratu ili miru.

SIGNVM LAVDIS

(u prijevodu s latinskog: znak pohvale ili znak priznanja)

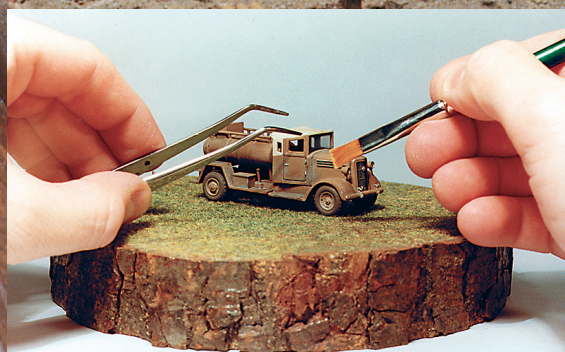
★ **Članci u broju uglavnom će biti povezani bilo tematski, bilo zemljopisno.**

Pojedine priloge, naizgled različite, povezivat će isti povijesni događaji, zemljopisna područja ili značajne povijesne osobe. Budemo li donijeli prilog o nekom pilotu, zračnom asu, u istom broju pojavit će se i tekst o njegovu zrakoplovu, tekst o bojenju i označavanju zrakoplova (uz pripadajuće kolor-profile i nacрте zrakoplova) i, svakako, povijesna priča o borbenom djelovanju zrakoplova. Uz to ćemo obraditi i maketu tog zrakoplova, a nuždan je i tekst o pilotskoj odori pilota o kojemu ćemo pisati. Na isti način obradit ćemo prilog o određenom tenku ili oklopnom vozilu, njegovu razvoju i bitkama u kojima je sudjelovao, o njegovu bojenju i označavanju, te odore njegove posade. Povezivanjem različitih tema i povijesnih razdoblja zadovoljit ćemo i različite interese čitatelja. Čitajući naš časopis, maketari, entuzijasti te proučavatelji militarije i povijesti trebali bi što manje tragati za dodatnim podacima.

★ **Za jedan dio tekstova, bilo povijesnih ili onih koji obrađuju odore, oznake ili bojenje i označavanje tehnike, veže se pojedina maketa figure, zrakoplova ili vozila, odnosno plovila.**

Cjelovitom likovnom i vizualnom dojmu sastavljene i obojene makete dajemo prednost nad cjepidlačenjem oko desetinke milimetra autentičnosti ili drugih tehničkih pojedinosti. Makete će biti ukomponirane i prezentirane u sklopu diorama ili vinjeta, a rjeđe samostalno. Signum laudis nije ponajprije maketarski časopis, ali je namijenjen i maketarima. Stoga ćemo objavljivati i priloge koji će obrađivati teme iz maketarskog zanata, tj. primjenu neke maketarske tehnike, poput bojenja, sastavljanja i dr.

Časopis ni u kojoj primisli nije militaristički, niti će podržavati tekstove toga tipa ili reklamirati oružje, osim ono namijenjeno kolekcionarima i entuzijastima!

★ **NAKLADNIK** časopisa
UDRUGA SIGNUM LAUDIS
Mihanovićeve ul. 40
HR-10000 Zagreb
Croatia

★ **UREĐIVAČKI ODBOR;**

★ **GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK**
Tihomir Bregar

★ **UREDNIK ZA MILITARIJU I VOJNU POVIJEST**
Vladimir Brnardić

★ **SAVJETNICI ZA MILITARIJU I VOJNU POVIJEST;**

Vojna povijest i odore
Vladimir Brnardić

Odore i znakovlje
Tomislav Aralica

Srednjovjekovlje i oružje
Tomislav Aralica

Faleristika (odličja)
Boris Prister

Zrakoplovstvo
Borivoj Radojčić i Boris Gregurić

Kopnena vozila
Boris Gregurić

Pomorstvo
Vladimir Tarnovski i Zvonimir Freivogel

★ **UREDNIK ZA MAKETARSTVO**
Tihomir Bregar

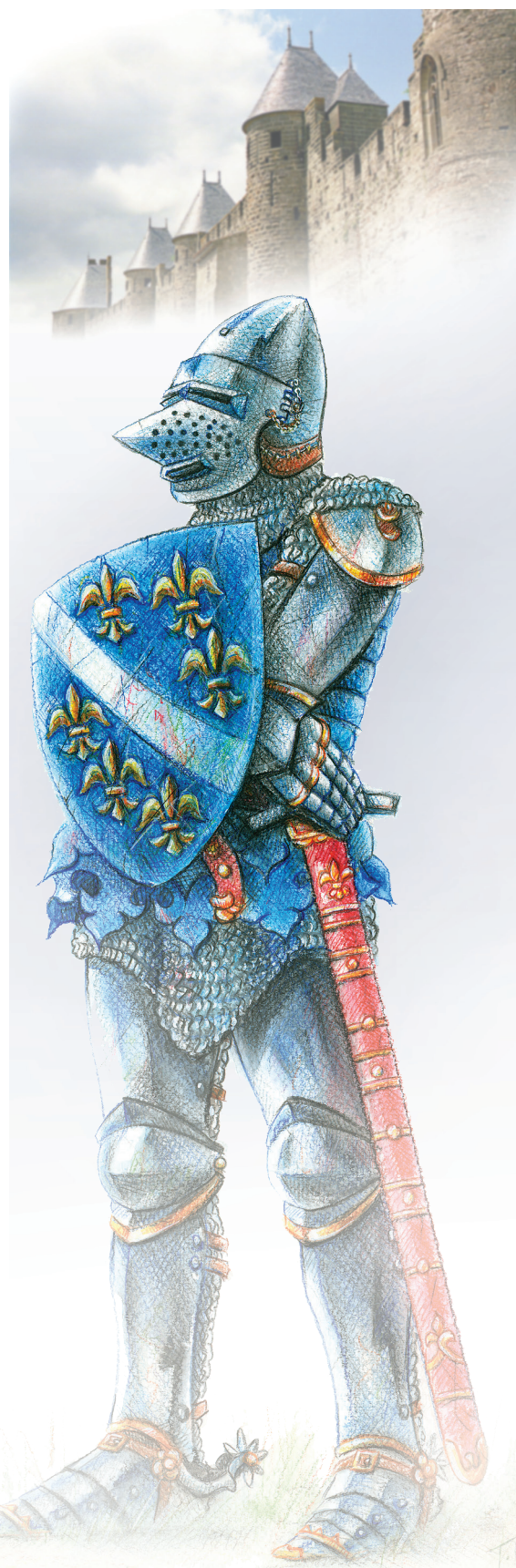
★ **SAVJETNICI ZA MAKETARSTVO;**

Zrakoplovi
Željko Pračić

Pomorstvo
Zdenko Kinjerovac

Figure i vozila
Tihomir Bregar

★ **ART DIREKTOR I GRAFIČKI DIZAJNER**
Tihomir Bregar - Design Studio Bregar

★ Prednosti projekta za Hrvatsku, popratni učinci i popratne aktivnosti

U kontekstu svjetskog, a ponajprije europskog tržišta, na koje smo upućeni, kroz tematske članke iz hrvatske povijesti, na multidisciplinarni način možemo promovirati Hrvatsku općenito. Kroz priloge koji se svojom tematikom osvrću na pojedine zemljopisne lokacije, gradove, utvrde, muzeje i arheološka nalazišta, ili ukazuju na lokacije podmorja koje skrivaju davno potonule lađe, možemo pridonijeti i turističkoj ponudi Republike Hrvatske! Časopisom ćemo pomoći popularizaciji i pravilnom vrednovanju hrvatske povijesti, posebice one najnovije, i očuvanju od zaborava uspomena na Domovinski rat. Svaki zabilježeni iskaz sudionika događaja vrlo je važan.

On bilježi uspomene i događaje čuvajući ih od zaborava koje protok vremena donosi, ostavljajući ih kao svjedočanstvo jednog vremena, pohranjeno za buduće generacije.

Stoga sve one koji posjeduju vrijednu povijesnu građu, zanimljive informacije, te posebice fotografije, pozivamo neka nam pomognu i pridonesu našem projektu.

Časopisom želimo potaknuti i druge projekte, kao što su već započeti pionirski pokušaji izradbe maketa u Hrvatskoj, te svakako pokrenuti vid nakladništva koji se vezuje na tematiku časopisa. S vremenom ćemo neke teme i feljtone, u proširenom obliku, uobličiti u knjige. Udruga Signum laudis, odnosno redakcija istoimenog časopisa, sudjelovat će u organizaciji raznih promocija, izložbi i maketarskih natjecanja. Izložba maketa na temu domovinskog rata „Oluja u minijaturi“, jedan je od takvih projekata. Okupljamo vrlo kvalitetne suradnike i promoviramo neke nove autore, kako bismo im pružili priliku za promociju i za stvaranje, a dugoročno i za zaradu.

Kroz časopis želimo potaknuti zanimanje za maketarskim hobiem u mlađoj populaciji, uz koji se veže proučavanje tehnike, povijesti i drugih društvenih i tehničkih znanosti, te potiče kreativno stvaralaštvo! Pri izradbi makete, odnosno diorame ili vinjete, potreban je maksimalan angažman na proučavanju najsitnijih detalja iz vremena i prostora koji obrađujemo.

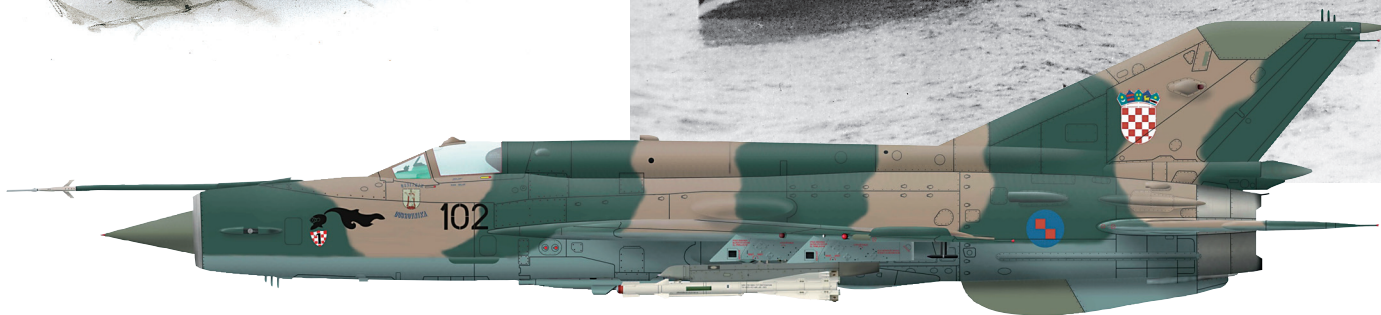
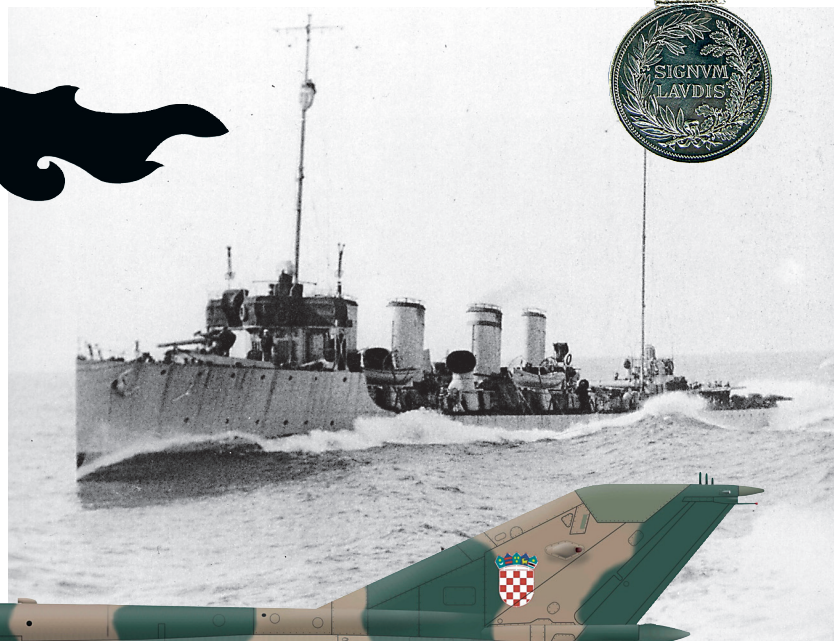
Stoga uz likovnu domišljatost, mnogo učimo i o običajima i jezicima nekih dalekih naroda, arhitekturi, meteorologiji, klimi, tlu i bilju nekog zemljopisnog područja, gospodarskim i političkim dosezima nekih zemalja i raznim drugim neobičnostima, te tehnici, tehnologiji, mehanici i fizici! Kroz animiranje i upućivanje mladih u sâm hobi, moguća je i prevencija ovisnosti. Mladima treba pružiti priliku da vrijeme utroše na kreativan rad i proučavanje vlastite povijesti, što razvija i pozitivne i korisne domoljubne osjećaje, svakako potkrijepljene činjenicama i novim spoznajama. Projekt časopisa otvara i mogućnosti za šire spoznaje i pozitivna vrednovanja drugih naroda, te razvija želju za istraživanjem.

Diorama je prostorno ograničena i postoljem uokvirena reprodukcija statične povijesne scene, potkrijepljena istraživanjem svih elemenata nekog povijesnog događaja ili razdoblja. Svojom realnošću i autentičnošću do najsitnijeg detalja, likovnošću i kreativnom domišljatošću priče koju nam priča, stvara iluziju stvarnog prostora i vremena, zamrznutu u svojevrsnoj umanjenoj filmskoj sceni. Uz bilo koje oružje koje želimo prikazati, priložena figurica daje određenu životnost i dočarava nam stvarnu veličinu oružja u odnosu na čovjeka.

Glavni i odgovorni urednik
Tihomir Bregar

www.signum-laudis.com

SIGNUM

1

godište I. ★ NOVI EUROPSKI ČASOPIS ZA MILITARIJU, VOJNU POVIJEST I MAKETARSTVO

LAUDIS

USKORO!

12. hrvatsko-slavonska ulanska pukovnija vojske Habsburške Monarhije

▪ **Odlikovanje Signum laudis**

▪ **TENK - britanski tenkovi - Mark I**

▪ **RIJEČNI MONITORI SZAMOS I KÖRÖS**

▪ **LOVAČKI HIDROPLAN HANSA BRANDENBURG C.C.**

▪ **PRIVATNO ORUŽJE - borbeni noževi austrougarske vojske u Prvom svjetskom ratu**

9 177 1334 89 1008

ISSN 1334-8914

Časopis **SIGNUM LAUDIS** - 1. broj

tematska poveznica: Hrvati u Prvom svjetskom ratu

tema broja: ULANI

1. ANEKSIJA BIH I PRVI SVJETSKI RAT

- kratak povijesni osvrt

2. 12. HRVATSKO-SLAVONSKA ULANSKA PUKOVNIJA VOJSKE HABSBUŠKE MONARHIJE

- postrojba je bila stacionirana u Zagrebu i sudjelovala je u borbama u Srbiji 1915. godine

- odore, oprema, povijesni osvrt, originalne ilustracije i fotografije s ratišta

★ **Maketa:** vinjeta - figura časnika 12. ulanske pukovnije K&K u Zagrebu 1914. god. - mjerilo: 1/32 / 54mm

- prilog o izradbi figure

3. ODLIKOVANJE SIGNUM LAUDIS

- primjerak s posvetom - 12. ulanska pukovnija

4. LOVAČKI HIDROPLAN HANSA BRANDENBURG C.C. I MORNARIČKO ZRAKOPLOVSTVO AUSTRO-UGARSKE

- poznati austrougarski zračni as Gottfried Banfield iz Herceg Novog

★ **Maketa:** vinjeta - zrakoplov Hansa Brandenburg C.C.

- mjerilo: 1/48

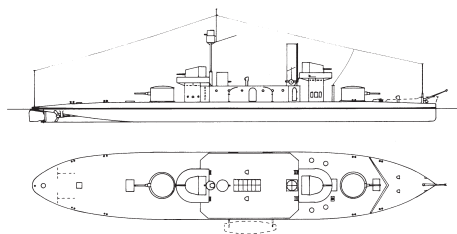
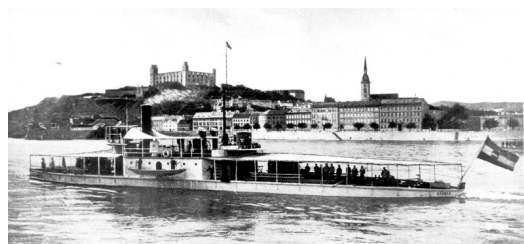
- prilog o izradbi makete

5. RIJEČNI MONITORI SZAMOS I KÖRÖS

- Austrougarska riječna flotila bila je potkraj 19. stoljeća jedna od snažnijih na Dunavu

- kad su izbili dva Balkanska rata, austrougarska riječna flotila prebačena je u stanje povećane pripravnosti

- dva monitora klase Szamos, intenzivno su djelovala tijekom I. svjetskog rata

★ **Makete:** A) ploveći brod - mjerilo: 1/100

6. PRIVATNO ORUŽJE - BORBENI NOŽEVI AUSTROUGARSKE VOJSKE U PRVOM SVJETSKOM RATU

- rovovski borbeni noževi

samoinicijativno se ukrašavaju

- borbeni nož 31. poljsko-lovačke bojne s talijanskog ratišta, bojne popunjavane ljudstvom iz Zagreba

★ **Maketa:** vinjeta - figure austro-ugarskih vojnika na talijanskom bojištu 1917. god.

- mjerilo: 1/32 / 54mm

- prilog o izradbi vinjete

7. TENK - BRITANSKI TENKOVI - MARK I

- pojava tenka kao novog modernog oružja u bitki na Somi 1916. god.

★ **Makete:** diorama - britanski tenkovi Mk.I „Male” i Mk.I „Female”, Soma 1916. god. - mjerilo: 1/72

- prilog o izradbi diorame

★ 8. POVIJEST MAKETARSTVA U HRVATSKOJ

- počeci maketarstva u Hrvatskoj i in memoriam Romanu Bregaru

HRVATSKO-SLAVONSKA ULANSKA PUKOVNIJA VOJSKE HABSBUŠKE MONARHIJE – Tomislav Aralica

Ulani su jedna od klasičnih vrsta konjaništva čije je tipično oružje bilo koplje. Od sredine 16. stoljeća europsko konjaništvo počinje masovno koristiti vatreno oružje što dovodi do odbacivanja koplja kao suvišnog tereta. Tijekom prve polovice 18. st. zapadnoeuropsko konjaništvo više uopće ne koristi koplje. On se zadržalo tek u istočnim i jugoistočnim dijelovima Europe, poimence u Poljskoj, Turskoj i Rusiji, pa se najamnici podrijetlom iz tih krajeva razlikuju od ostalih upravo po uporabi koplja. Koplje je jednostavno, ali i sasvim djelotvorno oružje, ako se konjičke postrojbe s kopljima taktički pravilno koriste. Zbog toga su istočnoeuropski kopljanici sve više uzimali maha i u zapadnoeuropskim vojskama.

Prvu zapadnoeuropsku ulansku pukovnicu, sastavljenu od ovakvih najamnika, podrijetlom iz Poljske, podigao je pruski kralj Friedrich Veliki 1741. godine. Sličnu postrojbu stvara 1744. godine Saska kneževina, a činili su je bosanski muslimani zavrbovani iz turske vojske u Ukrajini. Zvali su ih Bosniaken. Kasnije ih regrutiraju i u prusku vojsku. Vremenom se broj ulanskih pukovnica u raznim europskim zemljama umnožio, ali ih sada, dakako, više ne čine strani najamnici, već domaće stanovništvo koje jedino preuzima strani, egzotični izgled. Tijekom 19. st. ulani ili kopljanici, kako su ih još nazivali, činili su približno trećinu cjelokupnog konjaništva u mnogim europskim državama. ...

VOJNA MEDALJA ZA ZASLUGE (*Militärverdienstmedaille*) - Boris Prister

Odlikovanje je osnovao car Franjo Josip I. 12. ožujka 1890. g. kao priznanje vojnim osobama, koje su se isticale svojim radom u ratu ili miru.

Vojna medalja za zasluge sastoji se od pozlaćene brončane medalje, koja na aversu prikazuje lovorovim vijencem ovjencanu carevu glavu u profilu udesno, s naglašenim zaliscima i brkovima. Uokolo je vladarski naslov: FRANCISCVS IOS. I. D. G. IMP. AVST. REX. BOH. ETC. ET REX APOST. HVNG. (u prijevodu s latinskog: Franjo Josip I. milošću Božjom car Austrije, kralj Češke itd. i apostolski kralj Ugarske). Između tog natpisa i ruba medalje proteže se stilizirani vijenac od 65 grupa lišća. U sredini reversa je natpis: SIGNVM / LAVDIS (u prijevodu s latinskog: znak pohvale ili znak priznanja), okružen vijencem od lovorove (lijevo) i hrastove grančice (desno). Lovorova grančica ima 30, a hrastova 26 listova. Medalja ima promjer 31-32 mm. Iznad medalje je, pričvršćena o šarnir, pozlaćena carska kruna (sl. 1., 2. i 3.).

Medalje nisu bile signirane, ali poznato je da je avers medalje izradio poznati bečki medaljer prof. Anton Scharff (1845.-1903.), dok je revers djelo Andreasa Neudecksa (1849.-1914.). Kasnije kovani primjerci razlikuju se od prvotnog Scharff-Neudecks modela: stilizirani vijenac na aversu, uz rub, sastoji se od 62 grupe lišća, lovorova grančica na reversu ima 37 listova, a hrastova grančica 25 listova. ...

RIJEČNI MONITORI *SZAMOS I KÖRÖS* – Zvonimir Freiwogel

Austrougarska riječna flotila bila je potkraj 19. stoljeća jedna od snažnijih na Dunavu, posebice zahvaljujući postojanju monitora klase *Leitha*, naoružanih s po dva topa kalibra 150 mm (vidi „Hrvatski vojnik“ br. 79, siječanj 2002.), ali su Rusija i Turska (Otomansko carstvo) također gradile riječne oklopnjače, od kojih su neke djelovale na Dunavu tijekom rusko-turskog rata 1877.-1878. Ruska torpiljarka (parna barkasa) *Cesarevič* potopila je minom na motci turski monitor *Seyfi*, a rusko topništvo monitor *Lüft-ü Celil*. Taj brod bio je poput blizanca *Hivz-ur Rahman* naoružan s dvije dvocijevne kule, pri čemu su topovi u jednoj kuli imali kalibar 203 mm, a u drugoj 178 mm. Najsnažniji ruski monitori tog razdoblja (koji ipak nisu djelovali protiv turskih jedinica te vrste) bili su naoružani topovima kalibra do 228 mm. Turska je imala i niz manjih monitora, te oklopljenih topovnjača građenih u Francuskoj (*Seyfi* i *Hizber*, *Feth-ül Islam*, *Semender*, *Iskodra*, *Böğürtlen*, *Podgorice*), koje su napadale ruske i rumunjske postrojbe na Dunavu tijekom spomenutog rata. Na Dunavu se u to doba nalazio i lažni rumunjski monitor *Fulgerul*, izgrađen u Francuskoj 1875., ali njegov „oklop“ nije štutio posadu ni protiv puščanih metaka. Tursko carstvo moralo se povući s Dunava poslije poraza u rusko-turskom ratu u skladu s odlukama Berlinskog kongresa, južno od Dunava ponovno je osnovana bugarska država, a turska dunavska flotila je ukinuta, što je relativno pojačalo austrougarsku ratnu flotilu. Dva austrougarska monitora stoga su nesmetano djelovala 1878. pri okupaciji Bosne i Hercegovine, a do kraja stoljeća nije trebalo graditi nove brodove te vrste.

Brodovi klase *Leitha* osuvremenjeni su tijekom 1893. i 1894., kad su umjesto starih topova kalibra 150 mm dobili jednocijevne kule sa suvremenijim topovima kalibra 120 mm, a austrougarska Dunavska flotila (*Donauflootille*) pojačana je i gradnjom oklopljenih ophodnih brodica (*Patrouillenboote*), koje su prvotno označavana slovima abecede, a poslije nosila imena riba. ...

SIGNUM

2

godište I. ★ NOVI EUROPSKI ČASOPIS ZA MILITARIJU, VOJNU POVIJEST I MAKETARSTVO

LAUDIS

USKORO!

Hrvati u Tridesetgodišnjem ratu

Hrvatski piloti u pilotskim školama Luftwaffe

▪ Prve medalje za vojne zasluge

▪ UAZ-469

▪ RAZARAC ZAGREB

▪ KRAVAT PUKOVNIJA

▪ ZAGREBAČKA RATNA 1991.

ISSN 1334-8914
9 177 1334 89 1008

Časopis **SIGNUM LAUDIS** - 2. broj

tematska poveznica: Zagreb

tema broja: HRVATI U TRIDESETGODIŠNJEM RATU

1. HRVATI U TRIDESETGODIŠNJEM RATU

- kratak povijesni osvrt na „Hrvata” kao lako konjaništvo
- odore, oprema i oružje i zastave

2. PALAŠ

- oružje hrvatskih konjanika, kojim je po predaji kod Lutzena 1632. god. ubijen švedski kralj Gustav II. Adolf

- ★ **Maketa:** vinjeta - dvije figure „Hrvata”- mjerilo: 120 mm
- prilog o izradbi figura

3. PRVE MEDALJE ZA VOJNE ZASLUGE

- odlikovanje švedskog kralja Gustava II. Adolfa

4. KRAVAT PUKOVNIJA

- oživljena povijest
- zagrebačka počasna straža

5. HRVATSKI PILOTI U LUFTWAFFE PILOTSKIM ŠKOLAMA

- jedno vrijeme škola je bila stacionirana i na zagrebačkoj zračnoj luci Borongaj
- kratak osvrt na borongajski aerodrom
- kratki osvrt na zrakoplov AradoAr-96B

- ★ **Maketa:** vinjeta - zrakoplov Arado Ar-96B s posadom - mjerilo: 1/48
- prilog o izradbi makete

6. RAZARAČ ZAGREB

- brod jugoslavenske kraljevske ratne mornarice, kojeg su 17. travnja 1941. god., radi prijetnje da padne u ruke Talijanima, u Tivatskom zaljevu potopili časnici Sergej Mašera i Milan Spasić, koji su tom prilikom poginuli.

- ★ **Maketa:** brod - maketa iz fundusa zagrebačkog Tehničkog muzeja

7. ZAGREBAČKA RATNA 1991.

- uz povijesni tekst osvrt na istoimenu izložbu i na Narodnu zaštitu

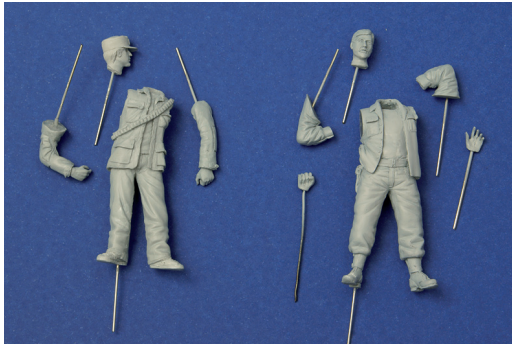
8. SOVJETSKO TERENSKO VOZILO UAZ-469

- uz kratak opis fotografije originalnog vozila po načelu “Walk around”

- ★ **Makete:** diorama - „Vruća zagrebačka jesen 1991.” - figure, terenac UAZ-469 i civilni automobil - mjerilo 1/35
- prilog o izradbi maketa

★ 9. MAKETE I MAKETARI - MAKETARSTVO U HRVATSKOJ

- povijest maketarstva u Hrvatskoj
- pregled hrvatskih maketarskih natjecanja i fotografije maketa

HRVATI U TRIDESETOGODIŠNJEM RATU – Vladimir Brnardić

U Tridesetogodišnjem ratu nakon zatišja u ratu s Turcima Hrvati se tijekom Tridesetogodišnjega rata (1618-1648) po prvi puta odlaze boriti u Europu, kao plaćenici u sklopu carske vojske. Ratovali su pretežito kao laki konjanici često zajedno s lako naoružanim pješacima – hajducima, pod zapovjedništvom poduzetnih kapetana. Novačeni su uglavnom privremeno, samo za vrijeme trajanja vojnog pohoda, za plaću ako su imali sreće ili često samo za mogućnost stjecanja plijena. Ove isprva, slobodno ustrojene postrojbe (Kriegsvolk) raspuštale bi se na koncu pohoda i vojne sezone i okupljale ponovno sljedećega proljeća za novu vojnu kampanju. Vojnici bi se pridružili istom zapovjedniku i postrojbi ili bi okušali sreću u drugim postrojbama. Ovi laki konjanici, naoružani kratkim puškama, gotovo uvijek se u carskim zapovjedima nazivaju "Hrvatima" ili "hrvatskim arkebuzirima." Naziv potječe s početka Tridesetogodišnjeg rata kada je car i hrvatsko-ugarski kralj svoju laku konjicu, po savjetu hrvatskoga bana Franje Batthány, ponajprije novačio u Hrvatskoj i Vojnoj krajini zbog toga što nije imao previše povjerenja u lake konjanike iz Mađarske.

Svake godine bilo bi ustrojeno nekoliko četa, a kasnije pukovnija Hrvata i hrvatskih arkebuzira, koje su brojale i do 10.000 konjanika. U srednjoj i zapadnoj Europi njihovo ime je uskoro postalo sinonim za vrst lakih konjanika iako je osim Hrvata među njima mnogo više Mađara, Poljaka, Rumunja i drugih istočnoeuropskih naroda. Tako je tijekom prve polovine 17. stoljeća nacionalno ime "Hrvat" zamijenilo naziv "husar" koji se dotada, a kasnije sve više upotrebljavao za ovu vrst lakog konjaništva. Da je tome tako potvrđuje i podatak da je u prosjeku u carskoj vojsci služilo 5 do 10 regularnih pukovnija Hrvata s 3 do 10.000 konjanika. Najviše ih je bilo 1636., kada je u sklopu carske vojske bilo 19 pukovnija s oko 15.000 Hrvata. To je u svakom slučaju mnogo više no što je "ostatak ostataka nekada slavnog hrvatskog kraljevstva" s još uvijek opasnim Osmanlijama na granici mogao dati. ...

PRVE MEDALJE ZA VOJNE ZASLUGE – Boris Prister

... (sažetak) Jedan od načina stimuliranja vojske je nagrađivanje hrabrih i sposobnih vojnika, budući da plaću dobivaju i oni koji nemaju te vrline. Tako su nastale medalje za vojne zasluge, a nešto kasnije i ordeni za vojne zasluge. Treba odmah napomenuti, da u početku te medalje nisu dobivali obični vojnici nego časnici, kao što su i ordene za vojne zasluge dobivali samo najviši vojni zapovjednici. Kasnije se dodjeljivanje medalja za vojne zasluge (ili za hrabrost) omasovilo i proširilo na obične vojnike.

U literaturi se navodi da je švedski kralj Gustav Adolf II. (1611.-1632.) prvi put podijelio medalje za vojne zasluge. Na aukciji u Münchenu, održanoj 24. listopada 1997., pojavile su se tri medalje s likovima Gustava Adolfa II., koje je aukcioner determinirao kao "Gnadenpfennig König Gustav II. Adolf (1611-1632) für Militärverdienste". Prva medalja nosi godinu 1626., druga medalja godinu ...

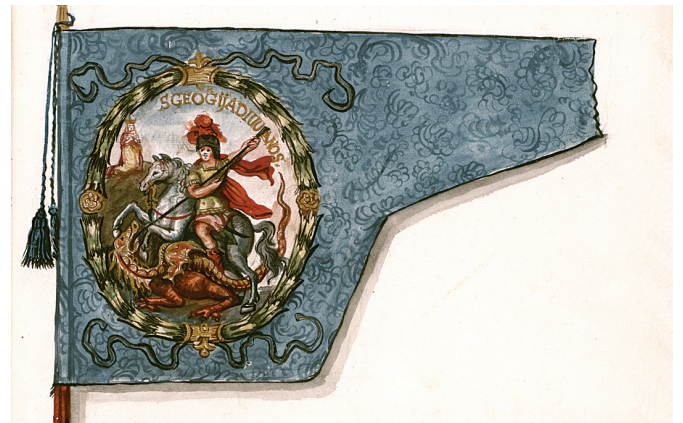
CROATIAN AIRMEN IN LUFTWAFFE PILOTS' SCHOOLS 1941-1945 - Josip Novak

From 1941-1945 numerous Germans, Croats, Bosnian Moslems and Ethnic Germans (Volksdeutsche) attained their flying qualifications in the German Luftwaffe FFS A/B 123 Pilots' School. This is an excerpt from a book to be published in the first half of 2003.

One month after the proclamation of the German and Italian sponsored 'Independent State of Croatia' in April 1941, the Pilots' School Flugzeugführerschule (FFS) A/B 123 at Borongaj airfield, near Zagreb, began its task of training German NCO pilots. According to available sources the school had been detached from the 33rd Flight Training Regiment (Fliegerausbildungsregiment No. 33 - Sch/FAR 33) and arrived to Zagreb under Colonel (Oberst) Christian Gross, who assumed command on 3rd May 1941.

Following standard Luftwaffe practice auxiliary airfields were built in the vicinity of Zagreb to accommodate training aircraft and required training and maintenance personnel. These airfields were Lučko, Velika Gorica (Kurilovec) and Pleso. Later, training aircraft were equipped with skis for winter flights.

The school was also allocated 5 or 6 Heinkel He-46 light aircraft that were used by the school's personnel on reconnaissance and transport duties, but also for combat missions in Western Bosnia during August 1941. These missions, which were also carried out occasionally by Croatian airmen, continued after this time when the situation required. ...

NEREALIZIRANI PROJEKTI UDRUGE SIGNUM LAUDIS

Bilaj 2013.

Rekonstrukcija povijesne bitke s popratnim zbivanjima

Međunarodni skup povijesnih postrojbi Napoleonsva doba 1809. - 2013.

U ratu Francuske, Rusije i Rajnskog saveza protiv Austrije 1809. godine francuski korpus pod zapovjedništvom generala Marmonta nastupao je iz Dalmacije kroz Liku s namjerom da najkraćim putem, preko Slovenije, prodre do Beča prema kojem je nastupala i glavnina francuske vojske pod zapovjedništvom cara Napoleona. Poslije proboja austrijske obrane na rijeci Zrmanji u bitkama kod Kravibroda i na brdu Kita, te zaštitničkih borbi kod Gračaca, krajiški Opservacijski korpus pod zapovjedništvom pukovnika Rebrovića odstupio je pod pritiskom Francuza prema Gospiću, pa je 21. svibnja 1809. ponovno primio borbu kod Bilaja.

**U pripremi:
Rekonstrukcija povijesne bitke s
popratnim zbivanjima i međunarodni
skup povijesnih postrojbi održava se
na autentičnoj lokaciji!**

Sudjeluju povijesne postrojbe, grupe „oživljene povijesti“. Dolaze iz Francuske, Češke, Austrije i iz drugih zemalja. Takozvani "Reenactors" ili "Living History", u svijetu održavaju vrlo popularne predstave, Evente. Gaje tradiciju stvarnih postrojbi iz vremena koje predstavljaju. Njihov ustroj, strategiju, ponašanje i dr. Nose autentične replike odora i oružja.

Bilaj 2013.

Rekonstrukcija povijesne bitke s popratnim zbiljavanjima

Međunarodni skup povijesnih postrojbi Napoleonova doba 1809. - 2013.

U program zbiljavanja aktivno se uključuju lokalne i nacionalne institucije, Gospička biskupija, turističke zajednice, hoteli i gospodarstvenici. Projekt povezuje više gradova i županija, pa njegova važnost nije zanemariva niti na nivou hrvatske turističke ponude. Posebice radi blizine jadranskih turističkih središta i njihove međusobne prometne povezanosti. Projektom se promovira i cjelokupna hrvatska povijest, pa se u isti uključuju i brnitijske udruge.

U sklopu čitavog zbiljavanja, uz gostujuće grupe „oživljene povijesti“ utaborene u izvornom vojnom taboru, posjetiteljima i gostima prezentiraju se i hrvatske povijesne postrojbe i srodne umjetničke udruge, jahačke, plesne i druge, koje gaje tradiciju 18. i 19. stoljeća.

Dobro organizirano zbiljavanje prate voditelj programa, te kostimirani animatori i hostese.

Za vrijeme čitavog zbiljavanja, na štandovima popratnog sajma, prezentiraju se različite djelatnosti, turistička ponuda, lokalna etno kultura, lokalno obrtništvo i sl. Na štandovima su u prodaji prehrambeni proizvodi, suveniri i sve što podsjeća na vrijeme Napoleonovih ratova. Nezaobilazna je i bogata gastronomska ponuda.

Tijekom svih zbiljavanja i sajma, među nizom popratnih sadržaja nalazi se i ponuda za djecu, u obliku igre i edukacije.

Zbiljavanja prati i bogata kulturna ponuda u vidu koncerta popularne glazbe, odnosno koncerta mladih izvođača klasične glazbe, koji izvode djela glazbenika 18. i 19. stoljeća.

Lokalne institucije organiziraju popratne izložbe, a entuzijasti i kolekcionari organiziraju sajam militarije, te izložbu oružja.

Memorijalna ploča poginulima u bitci kraj Bilaja 1809. na župnoj crkvi sv. Marije u Gospiću.

